

Väestöliitto

Väestöliiton strategia

2016–2020

Väestöliitto

TOIVON, ONNELLISUUDEN JA
IHMISOIKEUKSIEN ASIALLA

Väestöliiton strategia on
käsitelty syyskokouksessa
30.11.2015 ja hyväksytty
hallituksen kokouksessa
21.12.2015.

Lupaus

Toivon, onnellisuuden ja ihmisoikeuksien asialla

Toiminta-ajatus

Väestöliitto on valtakunnallinen hyvinvointialan järjestö ja ihmisoikeustoimija. Se on ihmissuhdetaitojen kehittäjä, kumppanuusverkostojen risteysasema sekä luova vaikuttaja.

- Tuemme ihmisten kykyä tunnistaa voimavarojaan ja ratkaista ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä sekä autamme elämänhallinnassa ja kriiseissä.
- Turvaamme lasten ja nuorten tasapainoista kasvua.
- Vahvistamme ihmisten ja yhteisöjen luottamusta omiin voimavaroihinsa.
- Tuotamme tietoa, taitoja ja toivoa yhteiskunnallisessa muutoksessa.
- Vaikutamme perheiden ja koko väestön seksuaaliterveyden ja -oikeuksien sekä ihmisten moninaisuuden arvostamisen puolesta Suomessa ja kansainvälisesti.

Visio

Jokaisella perheellä, aikuisella, lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus elää omannäköistään elämää turvallisissa ja täysipainoisissa ihmissuhteissa.

- Suomi on lapsi- ja perheystävällinen sekä ihmis-oikeuksia kunnioittava maa.
- Väestöliitto vaikuttaa, tutkii ja toimii asiantuntijana.
- Väestöliitto kehittää ja tuottaa palveluja yhdessä jäsenjärjestöjen ja muiden järjestö- ja yrityskumppaneiden kanssa sekä osallistaa ihmisiä tähän toimintaan.
- Väestöliiton tytäryhtiöt toimivat ihmisläheisten palvelujen kehittäjinä ja tuottajina osana Väestöliitto-konsernia.

Arvot

Yhdenvertaisuus – Ennakkoluulottomuus –
Osallistaminen – Ihmisläheisyys – Luotettavuus –
Yhteistyöhakuisuus

Väestöliitto-konserni

Väestöliitto-konserni muodostuu yhdistyksestä ja sen kokonaan omistamista yhtiöistä.

Väestöliitto-konsernin yhtiöiden tehtävänä on kehittää ja tarjota laadukkaita palveluja perheiden ja väestön onnellisuuden ja tasapainoisen elämän edistämiseksi sekä tuottaa resursseja Väestöliitto ry:n yleishyödylliseen toimintaan.

Strategiset valinnat

Strategian taso

Väestöliiton rooli

Kohderyhmiä

Strateginen linjaus

YKSILÖT

IHMISSUHDETAITOJEN KEHITTÄJÄ

- Palvelujen tarjoaja
- Tiedon kokoaja ja jalostaja

Lapset, nuoret, vanhemmat, isovanhemmat, yksin elävät, lasta toivovat, maahanmuuttajat, esimiehet, asiantuntijat

Väestöliitto auttaa arjen hallinnassa ja kriiseissä, turvaa lasten ja nuorten kasvua sekä edistää ihmisten kykyä tunnistaa voimavarojaan ja ratkaista ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä.

YHTEISÖT JA VERKOSTOT

VERKOSTOJEN RISTEYSASEMA

- Palvelujen tarjoaja
- Tiedon kokoaja ja jalostaja
- Kumppanuusverkostojen kutoja

Perheet, vertaisryhmät, jäsen- ja kumppanijärjestöt, ammattilaisyhteisöt, oppilaitokset, yritykset

Väestöliitto vahvistaa yhdessä jäsen- ja kumppanuusjärjestöjen kanssa yhteisöjen sosiaalista pääomaa sekä luo toivoa ja tulevaisuuden uskoa yhteiskunnan muutostilanteissa.

YHTEISKUNTA JA RAKENTEET

LUOVA VAIKUTTAJA

- Vahva vaikuttaja
- Rakentavan kriittinen aloitteentekijä
- Tutkimustiedon tuottaja ja levittäjä

Poliitikot, virkamiehet, päättäjät, työmarkkinatoimijat, media, suuri yleisö

Väestöliitto edistää toiminnallaan perheiden ja koko väestön hyvinvointia sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa ja kehityspolitiikan kautta kansainvälisesti.

YKSILÖT: IHMISSUHDETAITOJEN KEHITTÄJÄ

Luottamusta omiin voimavaroihin ja tulevaisuuteen

Väestöliitto edistää ihmisten kykyä tunnistaa voimavarojaan ja ratkaista ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä. Liitto rohkaisee yksilöitä vastuun ottamiseen omasta ja lähiyhteisönsä arjesta sekä aktiiviseen osallistumiseen yhteiskunnassa. Väestöliitto auttaa arjen hallinnassa ja kriiseissä. Väestöliitto turvaa lasten ja nuorten tasapainoista kasvua.

Arkea ja ihmissuhdetaitoja tuetaan kokoamalla valtakunnallisia tietoaaineistoja ja jalostamalla niitä ihmisten oman päätöksenteon tueksi sekä tarjoamalla palveluja. Toiminnan keskiössä on ihmisten osallistaminen sähköisen palvelukanavan avulla. Valtakunnallisella

tasolla tuotetaan kampanjoita ja tarjotaan puhelin- ja nettipalveluita. Pääkaupunkiseudulla voidaan huomioida myös palvelupolut ja -jatkomot. Toiminnan moninaiset kohderyhmät ovat nuoret, perheet, parisuhteissa elävät ja yksin elävät.

Kuva Shutterstock

YHTEISÖT JA VERKOSTOT: VERKOSTOJEN RISTEYSASEMA

Tietoa, taitoja ja toivoa yhteiskunnallisessa murroksessa

Väestöliitto vahvistaa yhdessä jäsen- ja kumppanuusjärjestöjen kanssa yhteisöjen sosiaalista pääomaa sekä luo toivoa ja tulevaisuuden uskoa yhteiskunnan muutostilanteissa. Väestöliitto toimii tiedon tuottajana, jakajana ja yleistajuistajana. Liiton kehittämistoiminnassa on myös globaali ulottuvuus, joten osa yhteisöjä vahvistavista palveluista kehitetään kansainvälisten kehitysyhteistyöhankkeiden kautta.

Väestöliitto on aktiivinen viranomais-, järjestö- ja tutkimusyhteistyön kumppani. Väestöliitto toimii

palvelujärjestönä suhteessa jäsenjärjestöihin ja muihin kumppanuustoimijoihin.

Väestöliitto on läsnä ja vaikuttaa sähköisissä verkostoissa monipuolisesti. Digitalisaation kautta liitto toimii valtakunnallisesti ja globaalisti sähköisten palvelujen tavoittamien ihmisten arjessa. Sähköisten toimintamallien ja tietopalvelujen välityksellä Väestöliiton on mahdollista välittää asiantuntemustaan osaksi kansallista sote-tietoa, suomalaisia ja kansainvälisiä oppimisaineistoja ja kansalaisten kokemustiedon foorumeita.

YHTEISKUNTA JA RAKENTEET: LUOVA VAIKUTTAJA

Vaikuttamista hyvän elämän lähtökohtiin

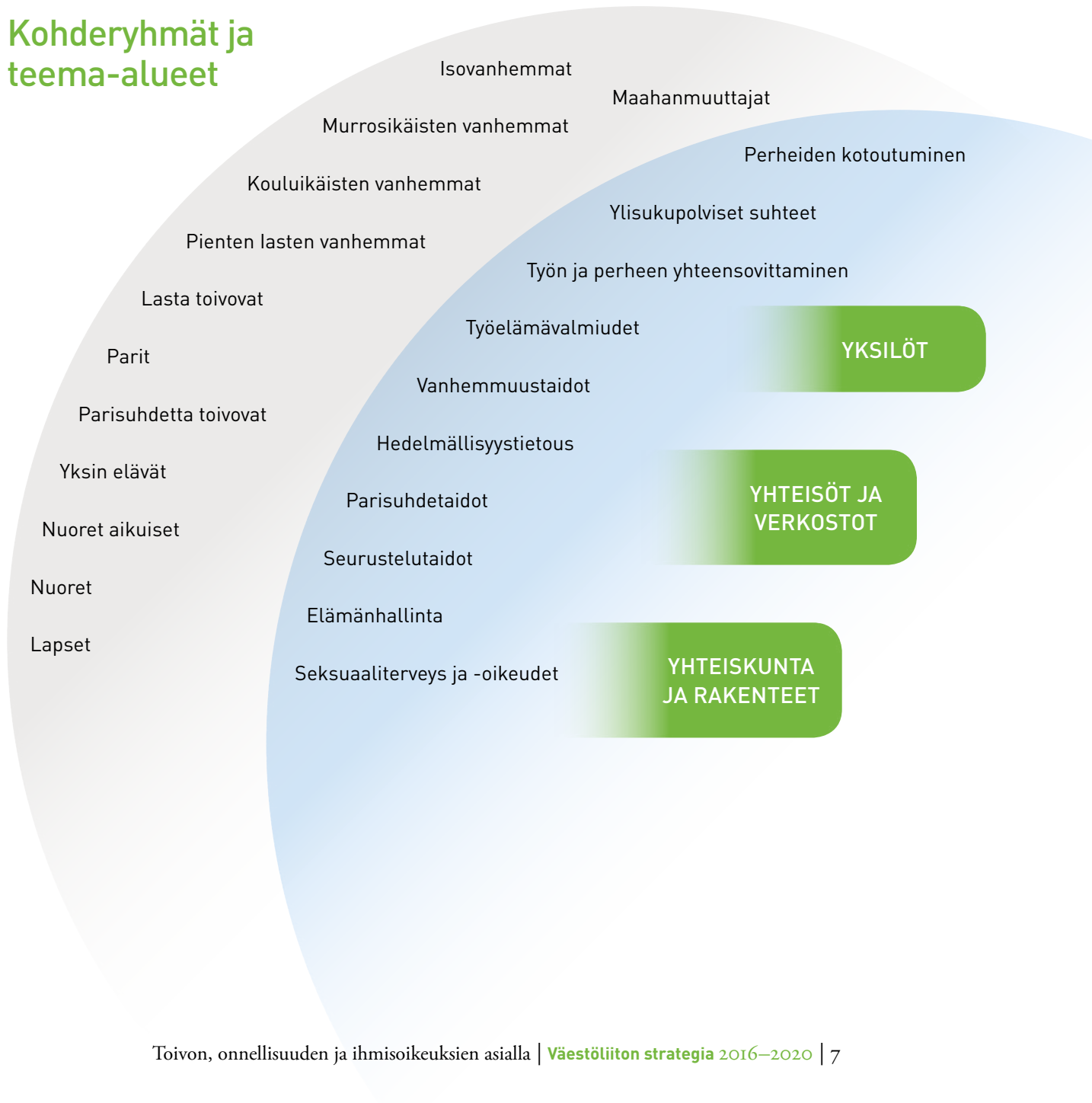
Ihmisoikeuksia edistämällä vaikutamme hyvän elämän lähtökohtiin. Väestöliitto vaikuttaa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden, sukupuolten tasa-arvon, lasten oikeuksien, seksuaaliterveyden ja -oikeuksien toteutumiseksi sekä kulttuuristen ja kielellisten oikeuksien parantamiseksi. Tuotamme tietoa päätöksenteon tueksi ja huomioimme kaikessa työssä eriarvoisuuden ehkäisyn.

Jokaisella perheellä, aikuisella, lapsella ja nuorella tulisi olla mahdollisuus elää omannäköistään elämää turvallisesti ja täysipainoisesti. Vaikutamme lapsi- ja perheystävällisen sekä ihmisten ja perheiden moninaisuutta arvostavan yhteiskunnan puolesta. Tätä viestiä Väestöliitto ajaa suhteessa kansallisiin

ja kansainvälisiin päättäjiin, mediaan ja kansalaisiin yhdessä jäsenjärjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Väestöliitto harjoittaa omaa tutkimustoimintaa ja toimii johtavana kansallisena tiedon tuottajana parisuhteiden, seksuaalisuuden ja perheellistymisen sekä väestökehityksen tutkimusalueilla. Näyttöön perustuva sosiaalialan tutkimus auttaa muokkaamaan tutkimus- ja kehittämistyön tuloksia toimiviksi käytännöiksi. Tuloksista hyötyvät tutkimusyhteisön lisäksi asiantuntijat, järjestöt, yritykset, kansalaiset ja päättäjät. Väestöliitto hyödyntää digitalisaation tarjoamia uusia väyliä kerätessään tutkimusaineistoja ja yleistajuistaessaan tutkittua tietoa.

Kohderyhmät ja teema-alueet

Strategian toimeenpano

Strategisen tason selvitykset ja ohjelmat

- Väestöpoliittinen selvitys ja linjaukset. Miten väestönkehitykseen voidaan ja pitäisi vaikuttaa 2020-luvun Suomessa.
- Selvitys ihmisoikeuksien tilasta. Väestöliiton tehtäviin liittyvät ihmisoikeudet ja vaikuttamisohjelma.
- Väestöliiton kansainvälisen kehitystyön linjaus. Vaikuttamisen ja hanketyön painotukset YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden pohjalta.
- Perhe- ja lapsipoliittiset linjaukset. Vaikuttaminen hallituksen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan, sote-uudistukseen ja muihin hallituksen toimenpiteisiin ja lainsäädäntötyöhön.

Hyvinvointiohjelmat

- **Hyvinvointia ja parempaa seksuaaliterveyttä nuorille, nuorille aikuisille ja pareille:** RAY:n avustuskohde Nuoret, nuoret aikuiset ja parit ja sitä täydentävät hankkeet. Edistetään elämänhallintaa ja arjessa suoriutumista. Lisätään nuorten ja aikuisväestön ihmisoikeuksia, toimintakykyä, seksuaaliterveyttä, aggressionhallintaa, yhteisöllisyyttä sekä parisuhde- ja ihmissuhdetaitoja.
- **Hyvä vanhemmuus ja turvallinen lapsuus monimuotoisissa perheissä:** RAY:n avustuskohde Perheet ja lapset, RAY-hanke Perheystävällisesti töissä, 31.3.2018 asti ja niitä täydentävät hankkeet. Vahvistetaan perheiden elämänhallintaa ja arjessa jaksamista. Vahvistetaan vanhempien ja lasten ihmisoikeuksia sekä perheiden terveyttä ja toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja ihmissuhdetaitoja, kotoutumista ja työelämäosallisuutta. Parannetaan perheen ja työn yhteensovittamista erityisesti pikkulapsiperheissä.

Toiminnan kehittämisen kärkihankkeet

- **Väestöliiton sähköinen palvelualusta NGODigi** – järjestölähtöisen palvelualustan investointi-, kehittämis- ja kumppanuushanke.
- **Kumppanuus lisää järjestötyön vaikuttavuutta** – Selvitys ja toimenpiteet Väestöliiton roolin vahvistamiseksi jäsenjärjestöjen palveluorganisaationa sekä kumppanuustyössä verkostojen risteysasemana.
- **Ihmisten Väestöliitto** – Selvitys ja toimenpiteet Väestöliiton toiminnan kohderyhmien osallista-

miseksi systemaattisesti vaikuttamistyön sisältöjen tuottamiseen ja kampanjoinnin, palvelujen ja muiden toimintojen kehittämiseen. Nuoret ovat keskeinen osallistujaryhmä. Osallistamiseen liittyy viestinnän selkeys ja palvelujen tarjoaminen mahdollisuuksien mukaan eri kielillä. Myös ruotsin- ja englanninkielisten palvelujen laajentamista selvitetään.

Konsernin sisäiset kehittämishankkeet

- **Väestöliiton voimavarahuolto** – Jatketaan konsernin talouden tasapainottamista ja huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista toiminnan tulevaisuuden turvaamiseksi.
- **Väestöliitto-konsernin hyvä hallintotapa** – Liiton organisaatio, talous- ja hallintoprosessit sekä henkilöstöpoliittiset linjaukset selkeytetään. Konserniyhtiöiden tukipalveluiden laskentaperiaatteet määritellään ja pannaan toimeen. Myös sisäistä tarkastusta vahvistetaan. Omaavalvonnan/itseohjauksen kehittämisessä verkostoidutaan muiden järjestöjen kanssa.
- **Väestöliiton varainhankinnan vaihtoehdot** – Selvitys ja linjaukset varainhankinnan kehittämiseksi Väestöliitto-konsernissa.
- **Väestöliiton yritystoiminnan kehittäminen** – Väestöliitto-konsernin yritysten yhteiset strategiset linjaukset sekä selvitys ja linjaukset liiketoimintamahdollisuuksista.

Liite: TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

Väestöliiton uuden strategian 2016–2020 yhteydessä on vuonna 2015 laadittu toimintaympäristöanalyysi. Sitä varten on mm. tehty kyselyitä ja haastatteluja liiton sidosryhmille, jäsenjärjestöille ja luottamushenkilöille. Lisäksi jäsenjärjestöille on järjestetty kaksi työpajaa.

Väestöliitto toimii Suomessa ja suomalaisten tukena myös maamme rajojen ulkopuolella. Yhteistyötä tehdään lisäksi Euroopan tasolla ja kansainvälisesti. Väestöliiton toimintaympäristöön vaikuttavatkin sekä suomalaisen yhteiskunnan rakenne, tilanne ja kehitystrendit että muutokset ja haasteet kansainvälisellä tasolla, erityisesti Euroopassa. Toimintaympäristö saattaa muuttua hyvinkin nopeasti, joten täytyy pysyä tarkasti tietoisena näistä muutoksista. Väestöliitto on mukana kehitysyhteistyössä ja vaikuttaa aktiivisesti kehityspolitiikkaan. Ihmisoikeuksien sekä rauhan ja turvallisuuden toteutumisen tukemiseksi on keskeistä vaikuttaa ihmisten elinolojen parantamiseen heidän kotimaassaan mm. pitkäjänteisellä ja riittävästi resursoidulla kehitysyhteistyöllä.

Eurooppaan kohdistuvat siirtolais- ja pakolaisvirrat muovaavat eurooppalaisten valtioiden väestörakennetta ja niiden arvopohjia ja vaativat voimavarojen suuntaamista kotouttamiseen. Muutokset aiheuttavat ääri-ilmiöitä ja näkyvät voimakkainakin mielenilmaisuuksina. Tämä heijastuu erityisesti mediassa ja sosiaalisissa medioissa käytävissä keskusteluissa. Usein on niin, että suvaitsemattomuus on voimakkainta niiden väestönosien keskuudessa, joiden osallisuus yhteiskunnassa on muutoinkin heikkoa. Osa väestöstä kokee yhteiskunnan monikulttuuristumi-

sen voimavarana, ja esimerkiksi pakolaisten auttaminen on antanut väylän ihmisten omalle osallisuudelle tässä prosessissa.

Väestöpolitiikka on nyt kansallisen keskustelun ytimessä: ikääntyminen ja siihen liittyvä huoltosuhteen muutos, viidettä vuotta laskeva syntyvyys ja lapsettomuuden kasvu, maahanmuuton lisääntyminen ja kiihtynyt keskustelu monikulttuurisuudesta ovat tämän keskustelun aineksia. Samalla perhemuodot moninaistuvat ja pitävät sisällään uusperheiden, eroperheiden, sateenkaariperheiden ja maahanmuuttajaperheiden ohella mm. uskonnollisia perheitä ja Suomen perinteisiä vähemmistöjä.

Suomen taloudella on jo pitkään mennyt heikosti ja nyt näyttää siltä, että talouden kääntäminen uudelleen kasvu-uralle on hyvin haasteellista. Hyvinvointiyhteiskunta on murroksessa ja siihen kohdistuu mittavia säästöpaineita. Säästöjen kohdistuminen tavallisten ihmisten ja perheiden arkeen yhdessä työttömyyden kasvun kanssa aiheuttaa sen, että ihmisten usko tulevaisuuteen ja oman elämänsä hallinnan mahdollisuuksiin järkkyy.

Yhteiskunnan voimakas digitalisaatio sekä suomat mahdollisuuksia että luo haasteita. Tiedon hankinta- ja käyttötavat muuttuvat, asiantuntijatiedon ohella vertaistiedon merkitys kasvaa voimakkaasti. Ihmiset haluavat myös voimakkaasti itse osallistua tiedon tuottamiseen. Digitalisaation haasteet liittyvät paitsi erilaisiin riskeihin kuten tietosuojaan ja identiteettivarkauksiin myös eriarvoistumiseen: osalla ihmisistä ei ole osaamista tai pääsyä digitalisaation vaatimiin taitoihin tai tekniikkaan.

Kuva Katja Tahja

Hyvinvointipalvelut ovat murroksessa palvelujen uudelleenorganisoinnin, valinnanvapauden ja mobiilien palveluiden kasvun myötä. Niillä on mahdollisuus elää yhteiskunnallisen muutoksen mukana, kun palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen pääsevät osallistumaan kunnat, yritykset, järjestöt ja asiakkaat. Perinteisen järjestötoiminnan rinnalle on syntynyt ajan ilmiöissä mukana eläviä kansalaisvai-

kuttamisen ja yhteisöllisyyden muotoja. Tänä päivänä kaivataan räätälöityjä mobiilipalveluja, jotka eivät ole sidoksissa aikaan tai paikkaan. Toisaalta hyvinvointia ja terveyttä edistävän ja pahoinvointia ehkäisevän työn rinnalla on merkittävää tarvetta myös korjaavalle työlle arjen hallinnassa ja kriisitilanteissa.

Ihmisten arjessa korostuvat paineet sovittaa yhteen työ ja perhe tai opiskelu ja perhe. 24/7-yhteis-

kunta ja -elämäntapa luo haasteita erityisesti ruuhkavuosien aikana. Toisaalta perinteiseen palkkatyöhön ja ammattirakenteeseen kohdistuvat supistukset ja muutokset sekä ns. epätyypillisten työsuhteiden muuttuminen yhä tyypillisemmiksi vaikuttavat voimakkaasti työelämään ja -kulttuureihin. Tasa-arvoinen vanhemmuus, vanhemmuuden kustannusten tasapuolinen jakaminen sekä työn tekemisen uudet muodot ja joustavuus nousevat yhä tärkeämmiksi.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaympäristö muuttuu myös rahoittajakentässä tapahtuvan yhdistymisen myötä, jonka vaikutuksia ei vielä voida täysin ennakoida. Järjestökentälle tulee muutoksia ja yhteensulautumisia. Samalla järjestöjen perinteinen, ihmisten arkea tukeva ja avustava toiminta joutuu yhä tarkemmin kilpailutussäädösten alaiseksi. Järjestöjen elinvoima ja tulevaisuus ovat vahvasti sidoksissa siihen, kuinka hyvin niiden rakenne ja toiminta pysyvät mukana muutoksessa ja uusissa haasteissa. Järjestöjen täytyy tunnistaa muutokset liiketoimintaympäristössään. Uudet liiketoimintamallit, nopean reagoinnin synnyttämät tuki- ja auttamistavat sekä yhteistyö ja osallistaminen antavat paljon mahdollisuuksia perinteisen järjestötoiminnan rinnalle.

Edellytykset toimintaympäristön muutoksiin vastaamiseksi

Toimintaympäristö ja sen muutokset asettavat siis Väestöliitolle paljon uudenlaisia haasteita. Väestöliiton on kyettävä edistämään yhdenvertaisuutta ja onnistunutta kotoutumista, toimimaan perheystävällisyyden, monimuotoisten perheiden sekä lasten ja nuorten etujen puolesta ja arjen hallinnan tukena. Ihmisten omiin voimavaroihin, vaikuttamisen mah-

dollisuuksiin ja tulevaisuuteen on luotava uskoa. Ihmisten osallisuutta on tuettava. Väestöliitto tukee jatkossakin sitä, että ihmiset voisivat perheellistyä haluamallaan tavalla.

Väestöliiton on myös suunnattava voimavaroja kestäväen kehityksen edistämiseen, kansainvälistymiseen, eriarvoistumisen torjuntaan ja yksinäisyyden vähentämiseen. Samalla on kyettävä toimimaan mukana digitalisaation edelläkävijänä jatkossakin. On tärkeää, että Väestöliiton oma verkkosivusto on ajan tasalla, toimii useammalla kielellä ja tukee selkokielisyyttä. Sivuston rakentamiseen osallistetaan myös käyttäjiä.

Tutkimus- ja kokemustieto luovat pohjan Väestöliiton vaikuttamistyölle. Tiedon ja siitä nousevien heikkojen signaalien pohjalta on pystyttävä reagoimaan entistä nopeammin yhteiskunnallisiin muutoksiin ja ihmisten arkeen vaikuttaviin asioihin. Tietoa ja osaamista on kyettävä jakamaan entistä tehokkaammin ja laajemmin. Tämä edellyttää tiedon analysointia ja yleistajuistamista ja laajempaa avaamista esimerkiksi jäsenjärjestöjen käyttöön. Jäsenjärjestöjen uudenlaiset odotukset ja järjestökentässä sekä rahoituslähteissä tapahtuvat muutokset edellyttävät Väestöliitolta uudentyyppistä toimintatapaa, jossa verkostomainen työskentely ja verkostojen koordinointi ovat tärkeitä.

Toiminnassa painotetaan tulevaisuudessa ihmisoikeuksia ja korostetaan ihmisten osallistamista itseään, läheisiään ja lähiyhteisöjään koskevaan vaikuttamistyöhön, tiedon tuottamiseen ja palvelujen kehittämiseen. Väestöliitto edistää ihmisten kykyä tunnistaa voimavarojaan ja ratkaista ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä sekä rohkaisee yksilöitä vastuun ottamiseen omasta ja lähiyhteisön arjesta.

Väestöliitto

Kalevankatu 16

PL 849, 00101 Helsinki

Puhelin 09 228 050

Faksi 09 612 1211

www.vaestoliitto.fi

www.facebook.com/vaestoliitto

twitter.com/vaestoliitto

vaestoliitonblogi.com

Kuva Thomas Hagström

Kuva työryhmä Tarja Santalahii, Kari ja Anne Saaristo

